

Ukrainen tilanteesta

Euroopan Unioni on sotkeutumassa yhä pahemmin Ukrainan kriisiin, mikä voi olla ristiriidassa sen kanssa, että Unioni mainostaa itseään rauhan projektina. Läntinen media kyselee provokatoriseen sävyyn, millä lihaksilla Venäjä toimii. Sama kysymys voitaisiin (ja pitäisi) esittää Euroopan Unionille. Oikeastaan pitäisi kysyä, missä vaiheessa ja kenen antamilla valtuuksilla EU on ottanut itselleen oikeuden puuttua muiden maiden (myös muiden kuin jäsenmaidensa) sisäisiin asioihin?

Euroopan Unioni ei ole valtio, eikä sillä ole valtioiden tapaan yleistä toimivaltaa päättää kaikista asioista edes EU:n alueella, saati unionin ulkopuolella. Varatuomari ja VEU:n puheenjohtaja **Arjo Suonperä** toteaa, että EU on kapitalistinen projekti, jolle on ”hämäävästi luotu hallintokoneisto, joka muistuttaa valtioiden koneistoa, komissio komissaareineen toimii hallituksena ja parlamentti ikään kuin eduskuntana” (Arjo Suonperän alustus ”Muutetaan EU!”. Pidetty Espoossa 4.3.2014).

EU on siis tavallaan eräänlainen ”ikään kuin valtio” jotenkin samaan tapaan kuin valelääkäri on ikään kuin lääkäri. Molempien tarjoamiin ”hoitomenetelmiin” on syytä suhtautua varauksellisesti. EU:n kaltaisen järjestön harjoittamassa kriisin hoidossa voi tapahtua ”hoitovirheitä” mm. siksi, että unionilta puuttuu yhtenäinen strategia ja uskottava päätöksentekojärjestelmä.

EU on hajanainen

Jyri Raitasalo (strategian pääopettaja Maanpuolustuskorkeakoulussa) kirjoitti Helsingin Sanomissa 5.3.14, että vaikka Nato ja EU koordinoivat eurooppalaista turvallisuuspolitiikkaa, mitään yhtenäisesti toimivaa Eurooppaa ei tässä suhteessa ole olemassa. Euroopan mailla on erilaiset strategiset intressit: ”Niihin vaikuttavat mm. kunkin maan maantieteellinen sijainti, koko ja turvallisuuspoliittinen linja”.

Jokaisen EU-maan pitäisi hoitaa oma suhteensa Venäjään. EU:lla ei ole yhtenäistä Venäjä-politiikkaa eikä yleisemmin myöskään yhteistä ulko- ja turvallisuuspolitiikkaa. Ja vihdoin: sillä ei ole myöskään yhteistä ja yhtenäistä talouspoliittista linjaa.

Yhteinen linja ”määräytyy” esim. talouskriisin kärjistyessä yhä yleisemmin siten, että jäsenvaltioiden valtiovarainministerit kokoontuvat yhteiseen hätäkokoukseen, ulkopoliittisen tilanteen kärjistyessä ulkoministerit kokoontuvat omaan hätäkokoukseensa jne. Näissä kokouksissa (tavallisesti ajanpuutteessa ja hätäisesti) tehdyt päätökset viedään sitten kunkin jäsenvaltion noudatettaviksi ja tavallisesti siten, että niissä ei ole huomioitu eri jäsenvaltioiden erityisasemaa ja erityispiirteitä.

Niinpä EU:n turvallisuuspoliittisissa päätöksissä ei tunnuta huomioivan kovinkaan paljon sitä, että Suomella on 1300 kilometrin pituinen yhteinen raja Venäjän kanssa. EU:n yltäosalta

annettavat ohjeet saattavat luoda väärää turvallisuuden tunnetta ja mielikuvaa, että mahdolliseen sotilaalliseen konfliktiin jouduttaessa ulkopuolista apua on saatavilla.

Ulko- ja puolustusministerit voivat viedä jäsenmaille EU:n johdon terveisiä ja ”päätöksiä”, jotka eivät esim. Suomessa ole sopuoinnussa täällä harjoitetun ja harjoitettavan puolueettomuuspoliittisen linjan kanssa. Niinpä esim. EU:n kanta, jonka mukaan Krimin kansanäänestys niemimaan liittymisestä Venäjään on kansainvälisen oikeuden vastainen, on kiistanalainen. Akatemiaprofessori **Martti Koskenniemi** totesi Yle Radio yhden Ykkösaamussa 13.3., että vaikka Venäjän voimat Ukrainassa ovat kansainvälisen lain vastaisia, Krimin kansanäänestys ei sitä ole. Koskenniemi viittasi taannoiseen Kosovon Serbiasta irrottaneeseen itsenäisyysjulistukseen, joka todettiin kansainvälisen lain mukaiseksi.

Viktor Janykovitshin asemaa koskevaan toimittajan kysymykseen Koskenniemi vastasi, että tämä on edelleen Ukrainan laillinen presidentti.

EU – rauhan projekti?

Euroopan Unioni esittelee itseään mielellään rauhan projektina. Nyt herää kuitenkin kysymys, missä vaiheessa rauhan turvaaminen muuttuu itse asiassa jokseenkin normaaliksi kapitalistiseksi etupiirijatteluksi ja -toiminnaksi. Aleksanteri-instituutin johtaja **Markku Kivinen** puhuu Ukrainan kriisin yhteydessä imperiumien välisestä taistelusta (Yle Radio 1, Brysselin kone 5.3.-14). Ukrainan kriisin kohdalla joudutaan kuitenkin pohtimaan, missä määrin kysymys on suoranaisesta imperialistisesta suuntautumisesta?

Ulkopoliittisen instituutin johtaja **Teija Tiilikainen** totesi (Yle Radio yksi 18.3.14: Maailmanpolitiikan arkipäivää), että Ukrainassa on kyse etupiiritaistelusta ja väittää, että nimenomaan Venäjä haikailee takaisin peräti 1800-luvulle yrittäen säilyttää aikaisemman valtapiirinsä. Entä sitten Lännen pyrkimykset? Niistä Tiilikainen ei puhu juuri mitään.

Nyt onkin aika siirtyä hetkeksi Ukrainan ja nimenomaan Itä-Ukrainan maaperälle, jonne meidät johdattelee Helsingin Sanomien toimittaja **Suvi Turtiainen** (HS 5.3.). Itä-Ukrainassa vallitsee laajasti se mielipide, että se mitä Kiovassa tapahtui oli laitonta. Kyseessä ei heidän mielestään ollut vallankumous, vaan väkivaltainen vallankaappaus.

Lenin ilmestyy näyttämölle

Kiovassa kaadettiin Leninin patsas. Siinä oli kaunis kiitos miehelle, joka kirjoitti aikanaan voimakkaita kantaaottavia artikkeleita Neuvosto-Venäjään kuuluneiden kansakuntien oikeuksien puolesta isovenäläistä hallitsemistapaa vastaan. Lenin kannatti kansakuntien oikeuksia aina emämaasta tapahtuvaan irtautumiseen saakka. Toukokuussa 1917 sanomalehti Pravdassa julkaistussa artikkelissa ”Suomi ja Venäjä” Lenin totesi mm., että ”Valveutunut proletariaatti ja ohjelmalleen **uskollisina pysyvät** sosialidemokraatit kannattavat Suomen samoin kuin kaikkien muidenkin vajaa-oikeuksisten kansojen **vapautta erota** Venäjästä” (Lenin, Valitut teokset neljässä osassa. Osa 3.s. 56, vahvennus VL). Vajaa-oikeuksisten kansojen joukkoon Lenin sisällytti mm. Ukrainan.

Nyt Lenin on jälleen maanpakolaisena omassa maassaan. Pitkäaikaisen maanpakolaisuuden jo elinaikanaan kokenut Lenin joutui siirtymään Kiovasta Itä-Ukrainan Harkovaan ja Donetskiin. Toimittaja Suvi Turtiainen kertoi (HS 5.3), että Venäjä-mieliset mielenosoittajat ovat pystyttäneet leirin valtavan Lenin-patsaan jalkoihin Harkovan keskustan Vapaudenaukiolle.

Samaa patsasta länsimieliset mielenosoittajat yrittivät kaataa 22.helmikuuta. ”Lenin voitti sen erän, vaikka länsimielisiä mielenosoittajia oli tuhansia”. STT:n uutiset (15.3) kertovat myös, että Krimin pääkaupungissa Simferopolissa tilanne on juuri kansanäänestyksen alla rauhallinen. Parlamenttitalo ja läheisellä Lenin-aukiolla sijaitseva hallituksen rakennus ovat tiukasti Venäjä-mielisten kasakoiden valvomia. Valtavan kokoiseen Lenin-patsaaseen on kiinnitetty juliste: Älkää koskeko johtajaamme!

Tilanne on nyt ilmeisesti vakiintunut Leninin hyväksi siinä määrin, että hän voi antaa rauhassa tilannekatsauksensa.

Imperialismi, kapitalismin korkein vaihe

Imperialismi on kapitalistisen kehityksen korkein vaihe, Lenin toteaa ja jatkaa, että imperialismi merkitsee **maailmanjakoa** ja monopolistisesti korkeita voittoja muutamille rikkaille maille, mikä tekee taloudellisesti mahdolliseksi ”lahjoa proletariaatin ylimpiä kerroksia ja ruokkii, muovaa sekä lujittaa siten opportunistia” (Lenin, Imperialismi, kapitalismin korkein vaihe. Vuoden 1970 painos, suom.s.105)

Viimeksi mainittu Leninin jo vuonna 1917 esittämä arvio saa nykyhetkellä pohtimaan mm. sitä, mikä mahtaa olla niiden 11 miljardin euron tarkoitus, jotka EU on puheenjohtajansa **Manuel Barroson** suulla luvannut lähinnä Länsi-Ukrainan uudelle johdolle. Euroopan Unionin useimmilla jäsenvaltioilla on velkaa kuin tervanvetäjillä, mutta tällaisia summia ”irtoaa” kuitenkin lähes pelkän etupiirikamppailun rahoittamiseksi.

Toisaalta mainittu rahamäärä on niin pieni, että voi kysyä, auttaako se alkuunkaan 45-miljoonaisen, taloudellisen vararikon partaalla olevan valtion nostamisessa ylös kuilusta. 11 miljardin summa vaikuttaa pikemminkin ”täkyltä”, johon nälkäisen saaliin toivotaan tarttuvan. Barroson uskoa siihen, että Kansainvälinen valuuttarahasto IMF osallistuisi kyseisen 11 miljardin hankkimiseen horjuttaa se, että IMF:ssa vallitsee epäluottamus Ukrainan kykyyn maksaa velkojaan takaisin.

Ukrainan valtionkassa on tyhjä ja maalla on jo ennestään viiden miljardin dollarin velka juuri IMF:lle, sanoo professori **Pekka Sutela** Radio Yle 1:n ”Mitä maksaa”- ohjelmassa 14.3.14) Jos esitetään kysymyksen ”Mitä maksaa”? ohella kysymys ”Kuka maksaa”? sisältää vastaus riskin, että tapaus Ukrainasta saattaa olla tulossa uusi pohjaton suo Euroopan Unionin veronmaksajille.

Mitä kehittyneempää kapitalismi on, mitä voimakkaammin tuntuu raaka-aineiden puute, sitä ankarampaa on kilpailu ja raaka-ainelähteiden tavoittelu koko maailmassa (mt., s. 99) kuuluu Leninin ääni taustalta. Hän tuo esiin uudenaikaisen imperialismin kahtalaisen luonteen. Ensinnäkin ”loppuun suoritettu maailmanjako pakottaa **uudelleenjaossa** kahmimaan **kaikenlaisia maita**” (Imperialismi..., s. 99 ja s.110 vahvennus VL).

Nykytilanteeseen siirrettynä kapitalistisille valtioille kaikki kelpaa, saati sitten Ukraina, joka on ihanteellinen markkina-alue halvan työvoiman reservinä, raaka-ainetarastona sekä Euroopan ”vilja-aittana” (Aimo Minkkinen, Tiedonantaja 7.3. – 14).

Kaikki kelpaa ja erityisesti hegemonia

Tuon imperialismille ominaisen ”kaikki kelpaa” piirteen lisäksi Lenin nostaa esiin imperialismiin toisen nykypiirteen eli sen, että ”imperialismille on oleellista muutamien suurvaltojen kilpataistelu **hegemoniasta**, ts. pyrkimys maiden valtauksen **ei siinä määrin suorastaan itseään varten kuin vastustajan heikentämiseksi** ja sen hegemonian järkyttämiseksi” (em. teos, s.110, vahvennus SR).

Viimeksi mainittu näkemys sopii nykytilanteeseen erittäin hyvin. Vallan tavoittelusta ja toisen osapuolen kukistamisesta tulee tavallaan itsetarkoitus jotenkin samoin kuin pörssitaloudessa hallitsevaksi motiiviksi tulee irtautuminen reaalitaloudesta (ja samalla reaalipoliitikasta) ja pelkkä rikkauksien kahmiminen siinä tarkoituksessa, että voitaisiin vallata vastapuolen yrityksiä ym., kukistaa vastakilpailija sekä hankkia monopolistinen, ehdoton hegemonia-asema. Itse kapitalistisen järjestelmän kehitys tavallaan pakottaa valtiot imperialistisen kehityksen tielle.

Itse asiassa imperialismi ja sen eri muodot syntyvät juuri edellä kuvatun kapitalistisen talouden kehityksen pohjalta ja sen seurauksena. Lenin huomauttaa (s.110), että ”Kapitalistit eivät jaa maailmaa erikoisen ilkeämielisyytensä vuoksi, vaan sen vuoksi, että saavutettu (taloudellisen) keskittymisen aste pakottaa lähtemään tälle tielle” (Lenin, mt., s.90).

Ilkeys – ehtymätön luonnonvara

Edellä mainittuun Leninin näkemykseen voitaisiin lisätä, että kapitalistien ja heidän tukijoidensa samoin kuin taistelevien osapuolten ”ilkeämielisyys” yleensä ei ole syy- vaan pikemminkin seurausilmiö. Vaikka tuo ilkeämielisyys on toisella sijalla, tämä ei estä sitä olemasta lähes ääretöntä ja rajatonta kuten Suomessa ja muualla viime aikoina käyty parjauksen kampanja Venäjän presidenttiä kohtaan osoittaa.

Imperialismin olemusta pohdittaessa pahin ongelma on, että osapuolten välisen taistelun **sisältö** korvataan ulkoisella **muodolla**. Muodollinen tarkastelutapa siirtää kapitalistisen talouskehityksen pohjalta nousevan historiallisen prosessin (imperialismin) ensisijaisesti ja lähes yksinomaan kullakin hetkellä toimivien yksityisten henkilöiden niskoille. Toisin sanoen yksityisistä poliitikoista ja päättäjistä tehdään tuon ilmiön (imperialismin) ensisijaisia ”syntipukkeja”, ikään kuin he olisivat ”keksineet” imperialismiin.

Läntistä mediaa seurattaessa vaikuttaa siltä kuin Venäjän presidentti **Vladimir Putin** olisi koko Ukraina-kriisin synnyttäjä ja syntipukki alusta loppuun (juuri näitä rivejä kirjoittaessani kuuntelen Radio Yle Ykkösen ohjelmaa (15.3.), jossa Ulkopoliittisen instituutin ohjelmajohtaja **Mika Aaltola** on kymmenen minuutin sisällä maininnut Putinin nimen varmaankin kymmenen kertaan, erottanut Putinin edun Venäjän edusta, väittänyt, että

Putinin harjoittaman Ukraina- politiikan seurauksena Venäjä ajautuu suuriin taloudellisiin vaikeuksiin, rupla syöksyy jne. Putin, Putin, Putin...).

Länsi ja Venäjä

Poliittisessa vasemmistossakin saatetaan tällä hetkellä rinnastaa Venäjä ja toisaalta länsivallat jokseenkin samanlaisiksi valloitus sodan kävijöiksi ja läntinen media pyrkii tekemään Venäjästä jopa yksipuolisesti syntipukin. Kuitenkin voidaan arvioida myös niin, että Länsi on tässä kamppailussa omaksunut päällekkäyvä eli hyökkäävän roolin Venäjän keskittyessä puolustamaan omia reviierejään.

Avaan internetin ja huomaan STT:n uutisen (9.3.) otsikolla ”USA varoitti Venäjää Krimin nappaamisesta”. teksti kertoo, että CNN:n mukaan ulkoministeri **John Kerry** on ilmoittanut venäläiselle virkaveljelleen **Sergei Lavaoville**, että uudet provokaatiot ja toimet Krimin niemimaan liittämiseksi Venäjään ”tekevät lopun diplomaattisista ratkaisuyrityksistä”.

Herää kysymys, mitä tapahtunee ”diplomaattisten ratkaisuyritysten loppumisen” jälkeen? Ollaanko siirtymässä yhä enemmän kohti **Clausewitzin** kuuluisaa lausetta, jonka mukaan sota on politiikan jatkamista toisin keinoin? Venäjä on viestittänyt, että ”Kostamme, jos EU määrää pakotteita”.

Ulkopuolisesta tarkkailijasta tuntuu oudolta, miksi laillisesti valitun presidentin (Janykovitshin) syrjäyttäminen väkivalloin virastaan todetaan lailliseksi ja jopa tervetulleeksi asiaksi kun taas Krimin alueviraston päätös kansanäänestyksen järjestämisestä alueen liittämiseksi Venäjään julistetaan sekä Ukrainan perustuslain että kansainvälisen oikeuden vastaiseksi.

Tarkoittaako se, että hyväksyessään Janykovitshin erottamisen ja väliaikaisen hallituksen asettamisen Ukrainaan Euroopan Unioni hyväksyy vastaavan menettelyn myös esim. omien jäsenvaltioidensa osalta. Eli jos levottomuudet jossakin vaiheessa leviävät EU:n harjoittaman taloudellisen kiristys- ja kuristuspolitiikan seurauksena Unionin jäsenvaltioihin (kuten osaksi jo esim. Kreikkaan ovat levinneet), niin voidaanko luottaa siihen, että poliisi ja armeija eivät puutu rauhanomaisten mielenosoitusten kulkuun tai että jopa valtion ylimpään johtoon ulottuvaan coup d’etat – tapahtumaan (valtiokaappaukseen) suhtaudutaan vastaavalla ymmärtämyksellä kuin on tapahtunut Ukrainan kohdalla? Aikoinaan opin ay-liikkeessä, että johonkin kiistakysymykseen omaksuttu ja vahvistettu kanta muodostaa helposti ennakkotapauksen uusille ilmaantuville ongelmatilanteille.

Suomi ja Venäjä

Sillä mitä nyt tapahtuu Ukrainassa ja Ukrainan ympärillä saattaa olla syvempi ja pitkäaikaisempi vaikutus Venäjän suhteisiin naapurimaihinsa kuin tällä hetkellä osataan arvioida. Toivottavaa olisi, että Suomen valtiojohto ymmärtäisi hoitaa tämän asian tyylikkäästi eli mahdollisimman puolueettomasti ja itsenäisesti (siis itsenäisesti myös EU:n suhteen). Eräs keskeinen tosiasia, joka suomalaisten pitäisi muistaa ja joka helposti ja yhä uudelleen unohtuu on, että Venäjä on sotilaallinen ja poliittinen suurvalta. Presidentti **J.K.**

Paasikivi korosti tätä asiaa ja hän raivostui siitä että suomalaisia rauhan neuvottelijoita kehoitettiin jopa unohtamaan tämä asia.

Mediassa käyty ja parhaillaan käynnissä oleva keskustelu Suomessa on pahemman kerran irtoamassa lapasesta. Kuten todettua Venäjän presidentistä Vladimir Putinista on tehty kaiken sekamelskan aiheuttaja ja ”pääsankari”.

Kuitenkin on syytä tehdä vielä viittaus Leniniin, jonka mukaan imperialismissa on kysymys **maailmanjakamisesta**, joka on ehdoton valtavirta, ja joka tavallaan vie yksilöitä ja päättäjiä mukanaan. Tämä virtaus tulee lisäksi voimakkaimpina siitä suunnasta, jossa kapitalismi on taloudellisesti pisimmälle kehittynyt. On merkille pantavaa, että jyrkimmin Venäjän vastaiset piirit ”iloitsevat” Venäjän talouden heikkoudesta, siitä että tuo talous on vain Italian talouden kokoinen jne. ja panevat toivonsa siihen, että Venäjä sortuu nykyisessä Ukraina-kriisissä juuri tuohon taloudelliseen tekijään.

Samalla nuo ”iloitsijat” paljastavat, että imperialismin paine tulee voimakkaimpina juuri Lännestä. Tätä taloudellista voimaahan ilmentää juuri se, että Länsi uhkaa Venäjää talouspakotteilla. Talouspakotteet kuuluvat eräänä osana imperialismin keinovalikoimaan. Venäjä uhkaa vastata talouspakotteisiin, mutta nuo pakotteet ovat enemmän puolustusellisia, sillä on selvästi havaittavissa, että Länsi on pakotteiden suhteen aloitteellinen osapuoli.

Ulkopoliittisesta ”keskustelusta”

Venäjän päämiehen mollaaminen on osoittautunut myös valtion hallitsemassa mediassa lähes virallisesti hyväksytyksi linjaksi. Sitä käytetään ikään kuin merkinä suomettumisen ajan päättymisestä. Mediassa todetaan, että ”Suomi uskaltaa nyt arvostella itänaapuriaan” ja että ”suomettumisen aika on ohi”.

Jos suometumisesta vapautumisen mittana käytetään sitä, että naapurivaltion päämiehen mollaamisessa omaksutaan WC:n seinäkirjoittelun taso, voisi oikeastaan toivoa suomettumisen ajan paluuta ainakin siltä osin, että kirjoittelu siistiytyisi. Presidentti **Urho Kekkonen** puhui aikoinaan neulanpistopolitiikasta. Mitähän ilmaisuja hän käyttäisi tämän päivän ulkopoliittisesta keskustelusta?

Ikävintä on, että tätä huonotasoista keskustelua suorastaan rohkaistaan yhteiskunnan ylätasolta. Ministeri **Elisabeth Rehn** totesi Yle Radio 1:n Ykkösaamussa 4.3. sanatarkasti näin: ”Näyttää olevan niin, että Venäjällä – puhutaan nyt heidän johtajastaan Vladimir Putinista – hänellä on erinomainen taito löytää liittolaisia, jotka ovat epäpäteviä ja brutaaleja, väkivaltaisia.”

Rehniä vielä huomattavasti pahemmaksi pani keskustelun kokoomuksen kansanedustaja **Ben Zyskowitz**, joka eduskunnan Ukraina-keskustelussa kyseli, onko Putin uusi Hitler tai uusi Stalin (STT 12.3.). Jompikumpi ei riittänyt, molemmat piti valita.

Helsingin Sanomissa 16.3. on julkaistu tasavallan presidentin **Sauli Niinistön** laajahko haastattelu. Hän toteaa elävänsä syvästi mukana Krimin kriisin eri vaiheissa. Tässä yhteydessä tulee mieleen, olisiko presidentin mahdollista käyttää arvovaltaansa ja vedota

ainakin yhteiskunnan ylemmissä viroissa ja edustustehtävissä oleviin henkilöihin, että he eivät jyrkillä henkilöön kohdistuvilla lausunnoillaan vaikeuttaisi jo ennestään vaikeaa ulkopoliittista tilannetta.

Ylimielisyydestä

Edellä mainitussa Radion Ykkösaamun ohjelmassa (4.3.) ministeri Rehniltä kysyttiin myös, mitä mieltä hän oli puolustusministeri **Carl Haglundin** kieltäytymisestä tavata Venäjän puolustusministeri? ”Olipas reipas poika”, kommentoi Rehn asiaa.

”Reippauttakin” on olemassa monenlaista. Se että Haglund jätti käyttämättä tilaisuuden keskustella venäläisen virkaveljensä kanssa Ukrainan kriisiin liittyvistä asioista, oli ilmiselvä poliittinen virhe. Samalla siinä tuli ilmi Haglundin kohdalla unohtus, että ollaan tekemisissä sotilaallisen suurvallan kanssa. Jatkossa ja kriisin mahdollisesti syventyessä puolustusministerien tapaamiseen saattaa ilmaantua voimakas tarve myös Suomen puolelta. Voidaan vain toivoa, että vastapuoli on silloin unohtanut aiemmin saamansa ”rukkaset”.

Suunsoitto ei nälkää karkoita...

Palattaessa Suomessa käytävään media-keskusteluun, on tietysti todettava, että Putinin johdolla harjoitetussa ja harjoitettavassa sisäpolitiikassa on lännen kannalta katsoen paljon ja aiheellista arvosteltavaa vain Pussy Riotin tai suhtautumisen homo-lakeihin tässä mainiten. Samalla nousee kuitenkin esiin kysymys, mitä meneillään olevalla silmittömällä naapurivaltion päämiehen parjaamisella saavutetaan.

Esim. molempien maiden talouden kannalta välien huonontamiseen ei kerta kaikkiaan ole varaa. Venäjällä rupla sukeltaa ja Suomessa vienti on jo toista vuotta jyrkässä laskussa. Suomessa Putinin parjaaminen ei vähennä YT-neuvotteluja, joiden vaikutukset tunkeutuvat yhä syvemmälle myös itse median sisälle. Jokainen tajuaa, että Suomen 100 miljardia euroa lähestyvä valtionvelka ei Ukraina-kriisin aikana ole pienentynyt.

Kuilun reunalla

EU:ssa suunnitellaan talouspakotteita Venäjää vastaan. Ne tuntuvat järjettömiltä tilanteessa, jossa esim. eurokriisiä ei ole läheskään ohitettu. On merkille pantavaa, että Ukrainan kriisiin välittömästi osallistuvat keskeiset osapuolet Venäjä, EU ja Yhdysvallat ovat kaikki suurissa taloudellisissa vaikeuksissa. Ne saattavat olla suorastaan savijaloilla seisovia jättiläisiä. Venäjän ja EU:n taloudellisiin vaikeuksiin on kiinnitetty huomiota, mutta pitkälle tunnutaan ”unohtavan”, että Yhdysvallat on viime vuosina ollut tuon tuostakin lähellä säädetyn velkakattonsa ylitystä.

Tällaisen riskin toteutuessa liittovaltiota uhkaisi maksukyvyttömyys ja jopa suoranainen konkurssi. Tilanne on nyt saatu kongressin toimesta jotenkuten hallintaan ehkä vajaan kahdeksi vuodeksi, mutta juuri Ukrainan kriisin synnyttämä maailman laajuinen taloudellinen

sekasorto voi pahentaa tilannetta ratkaisevasti. On otettava huomioon, että Ukrainan kriisi voi laajentuessaan johtaa maailmanlaajuiseen taloudelliseen lamaan.

Vertauksella savijaloilla seisoviin jättiläisiin on oikeutuksensa sikäli, että Lenin luonnehtii imperialismiin ”loismaiseksi eli mätäneväksi kapitalismiksi”. Hän toteaa, että ”erinäiset maat tuovat imperialismiin kaudella voimakkaammin tai heikommin esiin milloin yhden, milloin taas toisen näistä (mätänemiä)tendensseistä” (Lenin, Imperialismi, kapitalismin korkein vaihe, s.151).

2000-luvun mätänemistendenssejä ovat oligarkia, veroparatiisit, kuvitteellisen rahan mielikuvitukselliset siirrot jne. Nykyinen maailmantalous on tullut siinä määrin riippuvaiseksi kuvitteellisesta (pitkälle olemattomasta) rahasta, että vaikeudet sen tarjonnassa voivat johtaa järjestelmän osittaiseen toimintakyvyttömyyteen (kyseessä on ikään kuin huumeriippuvuus).

Ratkaisut

EU:n ulkoministerit kokoontuvat 17.3 Brysseliin suunnittelemaan mm. Venäjän vastaisia talouspakotteita. Pystymättä ministereitä neuvomaan on vain todettava, että tällaisessa globaalisti kriittisessä ja kaikkia osapuolia koskevassa tilanteessa ei ole järkeä ryhtyä rankaisemaan vain yhtä osapuolta. Neuvottelun ja diplomatian tie on ainoa mahdollisuus. Osapuolten on päästävä yhteisen neuvottelupöydän ääreen. Voimapolitiikan käyttö ja sillä uhkailu on saatava pois keinovalikoimasta. Esim.. Suomessa Natoon liittymistä koskevien keskustelujen aika ei ole nyt.

Seppo Ruotsalainen
Valtiot. tri, erikoistutkija